

**XV Konferencja z cyklu
EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA pt.:**

Dzieci, młodzież i dorośli w kontekście migracji, uchodźstwa i traumy wojennej – wyzwania i zadania edukacji

ORGANIZATORZY:

**Katedra Edukacji Międzykulturowej i Elementarnej,
Zakład Studiów Międzykulturowych i Regionalnych,
Zakład Diagnoz Środowisk Wychowawczych**

oraz

**Katedra Studiów Społecznych i Edukacyjnych,
Zakład Pedagogiki Społecznej
Wydziału Nauk o Edukacji
Uniwersytetu w Białymstoku**

**Wydział Nauk o Edukacji Uniwersytetu w Białymstoku
18–19 września 2023**

PAN
KOMITET NAUK
PEDAGOGICZNYCH

Program

TERMIN: 18.09–19.09.2023

MIEJSCE: Wydział Nauk o Edukacji Uniwersytetu w Białymstoku,
ul. Świerkowa 20, 15-328 Białystok
Budynek C, Aula 02

I dzień (poniedziałek 18 września)

9.00–10.00 REJESTRACJA

10.00–11.00 POWITANIE GOŚCI

prof. dr hab. Robert Ciborowski – JM Rektor Uniwersytetu w Białymstoku

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska – Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Mirosław Sobecki – Dziekan Wydziału Nauk o Edukacji Uniwersytetu w Białymstoku

Przewodniczący konferencji:

dr hab. Wioleta Danilewicz, prof. UWb

prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz

10.40–11.00 Referat wprowadzający:

prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, Zadania edukacji międzykulturowej w kontekście wojny na Ukrainie (Uniwersytet w Białymstoku)

Obrady plenarne

Prowadzący: **prof. dr hab. Alina Szczurek-Boruta,**
prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz

11.00–11.20 **prof. dr hab. Mirosław Sobecki, Uchodźstwo jako wyzwanie edukacji międzykulturowej – kontekst polski** (Uniwersytet w Białymstoku)

11.20–11.40 **dr hab. Aneta Rogalska-Marasińska, prof. UŁ, Migracje jako „zmienna niezależna” międzykulturowego poznania. Wyzwania stawiane przed współczesnym nauczycielem** (Uniwersytet Łódzki)

11.40–12.00 **dr hab. Jacek Kurzępa, prof. UZ, Diagnoza kryzysu uchodźczego – pomiędzy koniecznością a wstrzemięźliwością poznawczą** (Uniwersytet Zielonogórski)

12.00–12.20 **prof. dr hab. Maria Kolankiewicz, Organizacja pomocy dzieciom z ukraińskich placówek i rodzin zastępczych w Polsce** (Uniwersytet Warszawski)

12.20–12.40 **Dyskusja**

Obrady plenarne

Prowadzący: **prof. dr hab. Maria Kolankiewicz,**
prof. dr hab. Mirosław Sobecki

13.10–13.30 **dr hab. Tomasz Biernat, prof. WSB, Etapy uchodźstwa rodzinnego z Ukrainy: aspekty adaptacyjne i edukacyjne** (Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku)

13.30–13.50 **dr hab. Olena Bochorova, prof. UP, dr hab. Agata Popławska, prof. UP, Doświadczenie wojny – narracje dzieci ukraińskich** (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

13.50–14.10 **dr hab. Justyna Pilarska, Wojenne narracje dzieciństwa. Strategia przetrwania czy forma terapii? Z doświadczeń bośniacko-ukraińskich** (Uniwersytet Wrocławski)

14.10–14.30 **dr hab. Małgorzata Orłowska, prof. AWSB, Pomoc obywatelom Ukrainy w świetle paradygmatów pedagogiki społecznej – analiza socjo-ekonomiczna** (Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej)

14.30–15.00 DYSKUSJA

16.15–18.00 OBRADY W SEKCJACH

Sekcja I

Budynek C, sala C 2.2

Prowadzący: **dr hab. Paulina Forma, prof. UJK**
dr hab. Tomasz Bajkowski, prof. UwB

1. **dr Ewa Sowa-Behtane, *Znaczenie różnic kulturowych w kobiecym obrazie funkcjonowania małżeństw i rodzin wielokulturowych*** (Akademia Ignatianum w Krakowie)
2. **dr Joanna Cukras-Stelałowska, dr Alina Szwarc, *Uniwersytet wobec migracji, uchodźstwa i różnorodności kulturowej – między teorią i praktyką akademicką*** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
3. **dr Anna Górka-Strzałkowska, *Szkolne obywatelstwo w czasie pandemii i wojny z Rosją – dziecięce głosy*** (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)
4. **mgr Klaudia Makasów, *In(eks)kluzja dzieci uchodźczych z Ukrainy w Instytucjach kultury na przykładzie gorzowskiej Książnicy*** (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Herberta w Gorzowie Wielkopolskim)
5. **dr Joanna Sacharczuk, *Trauma kulturowa – współodpowiedzialność za pamięć, zapomnienie i rekonstrukcje*** (Uniwersytet w Białymstoku)
6. **mgr Hanna Halavina, *Etnopedagogika w kontekście dialogu międzykulturowego Polski i Białorusi*** (Uniwersytet w Białymstoku. Szkoła Doktorska Nauk Społecznych)
7. **mgr Maciej Żywno, *Humanitarne oblicze wolontariatu. Dlaczego społecznicy pomagają uchodźcom*** (Uniwersytet w Białymstoku)
8. **dr Lidia Dakowicz, dr Andrzej Dakowicz, *Specyfika klimatu życia rodzinnego nastolatków doświadczających w przeszłości przemocy fizycznej*** (Uniwersytet w Białymstoku)
9. **dr Anna Karolczak, *Inny język, nowy kraj: Psychologia pomaga zrozumieć wyzwania w adolescencji*** (Uniwersytet w Białymstoku)
10. **mgr Agnieszka Sołbut, *Wsparcie dzieci i rodzin z Ukrainy oferowane w specjalistycznych placówkach wsparcia dziennego w Białymstoku*** (Uniwersytet w Białymstoku)
11. **mgr Urszula Namiotko, *Teatr wobec wojny. Edukacja inkluzyjna poprzez pracę twórczą*** (Uniwersytet w Białymstoku)

12. **dr hab. Tomasz Bajkowski, prof. UwB, *Trauma a system rodzinny – procesy „zarażania” vs procesy homeostatyczne*** (Uniwersytet w Białymstoku)

Sekcja II

Budynek C, sala C 2.3

Prowadzący: **dr hab. Justyna Pilarska,**
dr hab. Karol Konaszewski, prof. UwB

1. **dr Marta Bem, *Trudności w adaptacji w szkołach polskich dzieci ukraińskich – przyczyny i skutki*** (Społeczna Akademia Nauk)
2. **dr Ewa Dąbrowa, *Wsparcie specjalistyczne dla uczniów migracyjnych z doświadczeniem traumy w szkołach z różnymi rozwiązaniami organizacyjnymi*** (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej)
3. **dr Marta Wiatr, (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), prof.in Dr.in Anna Kasten (Ernst-Abbe-Hochschule w Jenie) *Szkoła jako (nie)oczywiste miejsce organizacji pomocy humanitarnej***
4. **dr Kulpa-Puczyńska, dr Katarzyna Stankiewicz, *Edukacyjne przestrzenie współpracy i (re)integracji. Perspektywa rodziców z doświadczeniem migracji*** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
5. **mgr Agnieszka Klimaszewska, *Doświadczenie dzieci, młodzieży i ich rodzin przebywających w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców - doświadczenie uchodźstwa, traumy i detencji*** (Polskie Forum Migracyjne)
6. **dr Urszula Bielecka (Uniwersytet w Białymstoku), mgr Agnieszka Klimaszewska (Polskie Forum Migracyjne), mgr Katarzyna Żywno (Ośrodek Psychoterapii), *Psychologiczne aspekty kontaktu z osobą po doświadczeniu traumy wojennej, migracji i uchodźstwa***
7. **dr Wojciech Siegień, *Ukraińska szkoła w warunkach wojny*** (Uniwersytet w Białymstoku)

Dzień II (wtorek 19 września)

8.	dr Emilia Żyłkiewicz-Płońska, <i>Rozwijanie tożsamości pozytywnej jako wyzwanie i zadanie w edukacji na poziomie szkolnictwa wyższego w obliczu pandemii, wojny i rosnącej inflacji</i> (Uniwersytet w Białymstoku)	9.00–9.20	Referat wprowadzający: dr hab. Wioleta Danilewicz, prof. UwB, <i>Wyzwania wynikające z „nowych” migracji międzynarodowych</i> (Uniwersytet w Białymstoku)
9.	dr Marcin Garbiec, <i>Inkluzja uczniów z Ukrainy do polskiej szkoły – z perspektywy badawczej pedagoga szkolnego</i> (Uniwersytet Opolski)		
10.	mgr Tomasz Śliwowski, <i>Czynniki wspierające pozostanie. Uchodźczynie o Polsce</i> (Uniwersytet w Białymstoku)		
11.	dr Marta Perkowska, <i>Migracja, uchodźstwo i trauma wojenna – kontekst zdrowia fizycznego, psychicznego, społecznego. Implikacje dla pedagogiki społecznej</i> (Uniwersytet w Białymstoku)		Obrady plenarne Prowadzący: dr hab. W. Danilewicz, prof. UwB, dr hab. Zbigniew Babicki, prof. UKSW
12.	dr hab. Karol Konaszewski, prof. UwB, <i>Dobrostan i gniew wobec Boga wśród uchodźców wojennych z Ukrainy: rola wiary i przebaczenia</i> (Uniwersytet w Białymstoku)	9.20–9.40	prof. dr hab. Alina Szczurek-Boruta, <i>Poczucie tożsamości i postawy społeczne studentów z Polski i Czech</i> (Uniwersytet Śląski w Katowicach)
16.15–18.00	WARSZTATY		
WARSZTAT 1:	<i>Elementy arteterapii w procesie adaptacji i socjalizacji dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych w kontekście migracji, uchodźstwa i traumy wojennej</i> Prowadzący: prof. dr hab. Inna Osadchenko (Uniwersytet Biozasobów i Zarządzania Przyrodą Ukrainy, Uniwersytetu w Białymstoku) Budynek C, sala C 2.17	9.40–10.00	dr hab. Jolanta Muszyńska, prof. UwB, <i>Negatywna ocena sytuacji i dobrostan psychiczny wśród uchodźców w Niemczech: rola religijnego radzenia sobie i poczucia koherencji</i> (Uniwersytet w Białymstoku)
WARSZTAT 2:	<i>Język – edukacja – integracja. Dzieci uchodźcze z Ukrainy w polskiej szkole</i> Prowadzący: dr Katarzyna Stankiewicz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) Budynek C, sala C 1.6	10.00–10.20	dr hab. Jacek Bylica, <i>Ta sama pieśń, różne melodie – komparatystyczna analiza przekazów telewizyjnych dotyczących kryzysu na granicy polsko-białoruskiej</i> (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)
WARSZTAT 3:	<i>Innowacje pedagogiczne w toku nauczania – się języka polskiego jako obcego oraz integracji</i> Prowadzący: dr Anna Młynarczuk-Sokołowska (Uniwersytet w Białymstoku) Budynek C, sala C 1.2	10.20–10.40	dr hab. Beata Borowska-Beszta, prof. UMK, <i>Weterani wojenni z niepełnosprawnościami nabytymi. Analiza tematyczna wzorów adaptacji</i> (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
		10.40–11.00	dr hab. Dorota Misiejuk, prof. UwB, <i>Integracja a język. Motywacje uczenia się polskiego uchodźców z Ukrainy</i> (Uniwersytet w Białymstoku)
		11.00–11.20	dr Katarzyna Stankiewicz, dr hab. Anna Żurek, <i>Adaptacja szkolna dzieci z rodzin polskich migrantów powrotnych z perspektywy nauczycieli. Komunikat z badań</i> (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)

Obrady plenarne

Prowadzący warsztaty

Prowadzący: **dr hab. Jolanta Muszyńska, prof. UwB,**
dr hab. Jacek Bylica

W razie pytań, uprzejmie prosimy o kontakt z sekretarzami konferencji: e-mail:
xvkonferencja@gmail.com; mgr Tomasz Śliwowski, tel. 516 159 566,

- 11.40–12.00 **dr hab. Zbigniew Babicki, prof. UKSW, *Wsparcie i pomoc uchodźcom wojennym na przykładzie Pallotyńskiego Centrum „Przyszłość dla Ukrainy”*** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
- 12.00–12.20 **dr hab. Barbara Grabowska, prof. UŚ, *Formy pomocy dzieciom z ukraińskiej pieczy zastępcze*** (Uniwersytet Śląski w Katowicach)
- 12.20–12.40 **dr hab. Paulina Forma, prof. UJK** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), **dr Anna Hajdukiewicz** (MZPPP w Kielcach, Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach), ***Przykład rozwiązań i dobrych praktyk***
- 12:40–13.00 **dr hab. Beata Orłowska, *Dzieci – uchodźcy wojenni w Gorzowie Wielkopolskim po 24 lutego 2022 r.*** (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim)
- 13.00–13.20 **dr hab. Agata Matysiak-Błaszczak, prof. UAM, *Macierzyństwo kobiet z traumatycznym doświadczeniem uchodźczym*** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- 13.20–13.40 **dr hab. Halina Monika Wróblewska, prof. UwB, *Krytyczne doświadczenia życiowe jako źródło zmian. Zasoby i potencjał podmiotowy w radzeniu sobie z kryzysem*** (Uniwersytet w Białymstoku)
- 13.40–14.00 **dr hab. Danuta Wosik-Kawala, prof. UMCS** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie),
dr hab. Mariusz Korczyński, prof. ANS (Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie), ***Wartości preferowane przez młodzież ukraińską w czasie wojny***
- 14.00–14.20 DYSKUSJA
- 14.20–14.40 ZAKOŃCZENIE KONFERENCJI
- Prowadzący obrady plenarne
- Prowadzący Sekcje